

Fra: René Højmark (24341547; rth@ida.dk)

Notat

27. september 2021

Styrkelse af Danmark som iværksætternation

- Særligt fokus på iværksættere med et teknisk og naturvidenskabeligt fundament

Iværksættere inden for teknologi og naturvidenskab skaber jobs og øgede eksportindtægter

Danmarks vækst og velfærd bygger på iværksættere med et fundament af teknologi og naturvidenskab. Fremover kaldt S&E-iværksættere. Denne kategori af iværksættere har nemlig et usædvanligt positivt udviklingsforløb set i forhold til andre iværksættere. De vokser hurtigere med hensyn til jobs, omsætter for mere og eksporterer tidligere og får mere sammenlignet med øvrige danske iværksættere!. 5 år efter opstart har den typiske S&E-iværksætter syv årsværk beskæftiget og har en årlig omsætning på 8,6 mio. kr. Den typiske iværksætter i industrien har på samme tidspunkt kun to årsværk og omsætter i omegnen af 2,6 mio. kr. Samtidig beskæftiger S&E-iværksættere flere typer af faggrupper. De skaber jobs til ufaglærte, faglærte og medarbejdere med en videregående uddannelse.

S&E-iværksættere baserer en stor del af deres omsætning på tekniske og naturvidenskabelige kompetencer, herunder STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics). Mange af dem investerer i forskning og udvikling og samarbejder med universiteter og andre forskningsmiljøer.

Iværksættere som bygger deres forretning på naturvidenskab og teknologi er på den baggrund særdeles interessant at have fokus på set med samfundsøkonomiske briller. En iværksættergruppe som ligger rundt om i landet:

Ingeniørforeningen IDA anbefaler at have fokus på følgende indsatsområder hos iværksættere, som bygger deres forretning på naturvidenskab og teknologi:

1. Rekruttering af medarbejdere – brug for alle faggrupper

- Stop zigzagkurs ved ansættelse af specialister gennem løntilskud.
- Afklare om der er særlige barrierer og udfordringer for studiepraktik hos iværksættere.
- Styrk frivillige undervisningstilbud til studerende i iværksætteri og entrepreneurskab.
- Afklar om Erhvervs-ph.d. ordningen kan gøres mere økonomisk attraktiv for iværksættere og studerende.
- Fasthold forskerskatteordningen, som i sin nuværende form er fornuftig.
- Fasthold en attraktiv mulighed for medarbejderaktier, så længe det ikke er hovedparten af lønnen.

2. Eksportfremme skal understøttes – også efter 2021

- Gør Corona-eksportfremmeinitiativer permanente.
- Kortlæg omkostninger til banker i Ekportkredit-ordning.
- Etablér flere landeprogrammer som Denmarkbridge i Silicon Valley.
- Se på nye acceleratorprogrammer i de danske klynge-organisationer.

3. Sikre adgang til danske testfaciliteter

- Styrk muligheden for at iværksættere kan benytte test- og udviklingsfaciliteter samt specialistkompetencer hos GTS-institutter, forsyningselskaber og universiteter gennem en klippekortsordning.
- Øg finansieringen af udviklingsprojekter og eksisterende iværksættertilbud i Innovationsfonden. Det er fx Innobooster og Innofounder, hvor stop-go politikken skal droppes.
- **Gør det midlertidige FoU-fradrag på 130 % permanent efter 2022 (Indgår i regeringsudspillet Danmark kan mere 1).**

4. Styrk iværksætterfødekæden fra universiteterne

- Løft det 3. ben på universiteterne økonomisk til fx en mere professionel kommerialisering og videnspredning af de offentlige forskningsresultater og understøt stillingsstruktur på universiteterne, som udover klassiske akademiske discipliner også belønner entrepreneurship og erfaring fra erhvervslivet.

5. Mere risikovillighed – også i de danske offentlige kapitalfonde

- Skab risikovillig og tålmodig kapital i de offentlige fonde til teknologi- og naturvidenskabstunge iværksættere.
- Søg inspiration i udlandet mht. at få øget privatfinansieringen til teknologitunge iværksættere.
- Forudbetal tilskud i offentlige fonde, da det vil afhjælpe iværksætternes likviditetsudfordringer.
- **Nedsæt aktiebeskatningen, så de skattemæssige vilkår for aktier for iværksættere er konkurrencedygtige ift. nabolandene omkring os (Indgår i regeringsudspillet Danmark kan mere 1 – dog i form af øget aktiebesaktning).**
- Fortsæt med Investorfradrag og Iværksætterkonto.

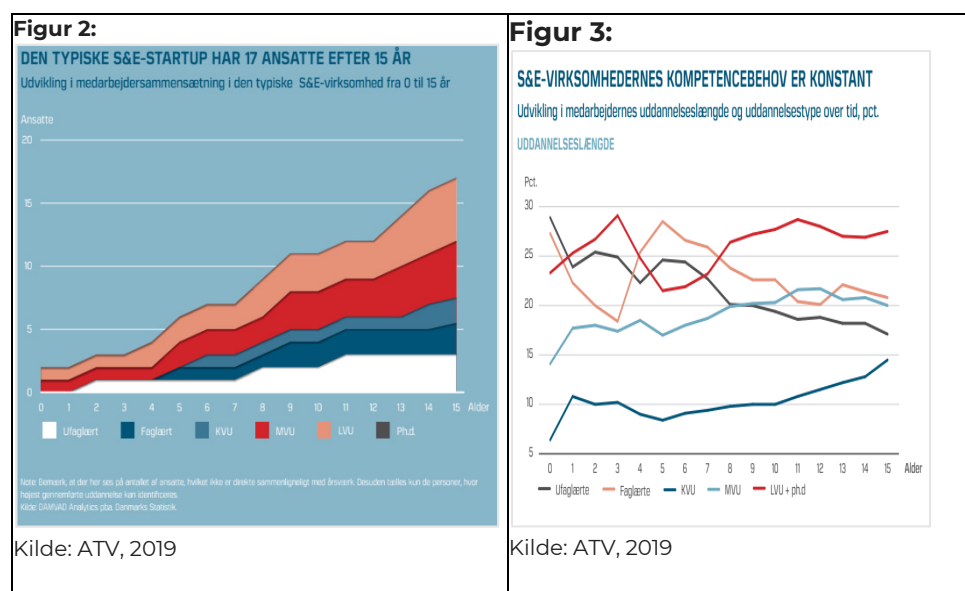
6. Større diversitet blandt de danske iværksættere

- Kortlæg udfordringer i diversitet i iværksætter- og investormiljøet.

Uddybning af indsatsområder og anbefalinger:

1. Rekruttering af medarbejdere – brug for alle faggrupper

Iværksættere som bygger deres forretning på naturvidenskab og teknologi ændrer ikke væsentligt behov for kompetencer over tid. Til gengæld er der markant forskel i medarbejdersammensætningen, alt efter om virksomheden eksporterer eller ej (Se næste indsatsområde). Denne type af iværksættere ansætter både ufaglærte, faglærte og medarbejdere med videregående uddannelser. Udover medarbejdere med STEM-kompetencer ansætter S&E-iværksætterne typisk også medarbejdere med økonomisk indsigt.

Iværksættere kan have vanskeligheder ved at ansætte specialister og andre nøglemedarbejdere, da de typisk ikke er bredt kendt i offentligheden som eksempelvis store danske virksomheder som Lego og Danfoss. Samtidig kan det være vanskeligt i opstartsfasen at tilbyde en konkurrencedygtig løn.

Det anbefales at:

- **Stop zigzag-kurs ved at ansætte specialister gennem løntilskud:** Gør en løntilskudsordning permanent som en isbryderordning, der første gang så dagens lys i begyndelsen af 90'erne. Dens formål var at matche SMV'er og højtuddannede dimittender gennem et løntilskud. Og den virkede, da den blandt andet skabte jobs til flere faggrupper. På trods af gode resultater er løntilskudsordningerne lukket ned, ændret navn eller fået revideret retningslinjerne. I dag hedder ordningen SMV-Vækstpilot. Stop den zigzagkurs, da det koster tid for iværksættere at finde hoved og hale i mulighederne. Det kan overvejes i den sammenhæng, om løntilskuddet også skal gælde professionelle bestyrelsesmedlemmer.
- **Afklare om der er særlig barrierer og udfordringer for, at studerende kan komme i praktik hos iværksættere:** Det er vigtigt, at både den studerende og

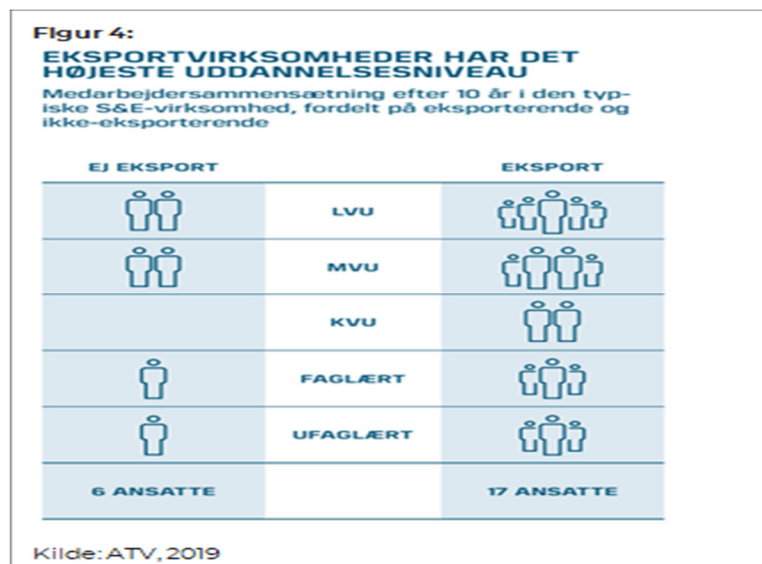
iværksættervirksomheden får fagligt udbytte af praktikken, og at den sker under ordentlige rammer.

- **Styrke frivillige undervisningstilbud til studerende i iværksætteri og entrepreneurskab tidligt i studietiden:** Det kan øge interessen for og søgningen mod iværksættere som kommende arbejdsplads.
- **Undersøge muligheden for at Erhvervs-ph.d. ordningen bliver mere økonomisk attraktiv for iværksættere og studerende:** Det kan fx ske ved, at der etableres en garantipulje til studerende, hvis iværksættervirksomheden lukker ned inden ph.d.-projektet afsluttes. 36 % af virksomhederne, som deltager i et Erhvervs-ph.d. projekt, har under 49 ansatte ifølge Innovationsfonden.
- **Fastholde den eksisterende forskerskat-ordning:** Den nuværende ordning er fornuftig, så den bør fastholdes.
- **Finde en fornuftig balance ved medarbejderaktier:** Medarbejderaktier er blevet mere attraktive for iværksættere til at tiltrække og ansætte medarbejdere fra såvel ind- som udland ved at tilbyde deres ansatte en højere del af lønnen som medarbejderaktier. I dag må 50 % af lønnen udgøre medarbejderaktier. Men det vil være en forhandling, hvor begge sider vil skulle mødes. Det er vigtigt, at der findes en fornuftig balance mellem arbejdstager og arbejdsgiver i denne sammenhæng.

2. Eksportfremme skal understøttes – også efter 2021

Iværksættere som bygger deres fundament på teknologi og naturvidenskab begynder typisk at eksportere efter virksomheden har eksisteret i 6 år. Det er noget tidligere end andre iværksættergrupper. Efter 15 leveår eksporterer 78 % af S&E-iværksætterne, imens det kun er knap 20 % af den typiske industriiværksætter.

Der er stor forskel i medarbejdersammensætningen alt efter, om virksomheden eksporterer eller ej. Der kan således være et arbejdsmarkedspolitisk rationale i at understøtte iværksættere med et teknologisk og naturvidenskabeligt forretningsgrundlag at blive mere international orienteret.

Det kræver en stor indsats for de mindre iværksættervirksomheder at få bygget nye kundegrupper op på nye markeder inden for fx grønne teknologier og services.

I iværksætttermiljøet er der meget ros til eksportfremmeinitiativerne i Corona-genopretningspakkerne, men tilbuddene i eksportfremmesystemet kan godt være bedre til at understøtte eksportmuligheder på tværs af landegrænser og til lande, som har en lavere landevurdering. Derudover er den ekstraordinære indsats Denmarkbridge gennem brobygning til Silicon Valley rigtig god. Nogle iværksættere oplever, at bankerne tager sig forholdsvis godt betalt i Eksportkredit-ordningen i form af fx gebyrer, selvom staten stiller kaution.

Det anbefales, at:

- **Gøre Corona-eksportfremmeinitiativer permanente:** Folketinget har igangsat nogle midlertidige eksportfremmeinitiativer som en del af Corona-hjælpepakkerne. Disse initiativer bør være permanente efter 2021. Det er fx i form af nedsatte takster til eksportrådgivning, flere gratis rådgivningstimer, markedsføring og messer i udlandet. Men der bør samtidig tænkes i tilbud på tværs af landegrænser.
- **Lave flere landeprogrammer:** Initiativet Denmarkbridge er udemærket, og lignende initiativer bør udvides til andre udvalgte hot-spots i verden.
- **Kortlægge omkostninger til banker i Ekportkredit-ordning:** EKF eller anden statslig myndighed bør igangsætte analyse af omkostningsniveauet for mindre virksomheder hos bankerne ved ansøgning om eksportkredit.
- **Etablere nye accelerator-programmer i klynger:** De danske klyngeorganisationer kan facilitere accelerator-programmer, hvor iværksættere kan komme ind i et vækstforløb med de lidt større spillere i branchen. Det er ofte svært for iværksættere at få afsætning på nye markeder.

3. Sikre adgang til danske testfaciliteter

Særligt for iværksættere som bygger deres forretning på teknologi og naturvidenskab er det afgørende, at de har nem og kompetent adgang til specialiseret teknologisk infrastruktur, ekspertise og mentoring. Udover adgang til udviklings- og testfaciliteter samt specialiseret teknologisk ekspertise, virker samspillet med universiteterne, GTS-institutterne og forsyningselskaber som en "blåstempling", der kan være med til at åbne dørene for udviklingsprojekter og salg til de første kunder. Nogle testmiljøer er specialiserede i et teknologiområde, imens andre har et mere bredt forretningssegment.

En undersøgelse gennemført af Teknologisk Institut viste bl.a., at 9 ud af 10 virksomheder, som er i et vækstforløb, har benyttet GTS-institutter, og 24 % har samarbejdet med et universitet². Iværksættere som tidligt i deres udviklingsforløb får adgang til ny viden, eksempelvis gennem GTS-institutternes kompetencer og infrastruktur, klarer sig bedre. Fx har robotiværksættere gode faciliteter på Teknologisk Institut i Odense, hvor der blandt andet kan tilbydes kontorlokaler³. Teknologisk Institut i Odense har siden 2015 haft 27 iværksættere med en overlevelseseffekt på 80 %, og de har i dag samlet mere end 120 ansatte. Men initiativet har kun finansiering i en begrænset periode.

Iværksættere har typisk meget begrænsede interne udviklingsressourcer og - kapital. Derfor er der behov for at udvikle og fastholde tiltag og finansiering, der kan understøtte, at langt flere iværksættere får adgang til test- og demonstrationsmuligheder. Og de skal ligge forholdsvis geografisk tæt på iværksætterne.

I den sammenhæng gør det det ikke nemmere, at Innovationsfondens ene ben – Teknologiudvikling og Innovation – blev kraftigt reduceret under forliget om forskningsreserven for 2021. Det er gået ud over mange af ordningerne, der skal understøtte samarbejde mellem iværksættere, GTS-institutter og universiteter. Der bør tilføres midler i samme størrelsesorden, som blev fjernet – svarende til 650 mio. kr.

Det er positivt, at Innovationsfonden skal satse ekstraordinært på det grønne område, men der skal samtidig være muligheder for andre iværksættere med spændende forretningsideer – fx inden for sundhed og robotter. Det gælder fx Innobooster-ordningen samt Innofounder-ordningen.

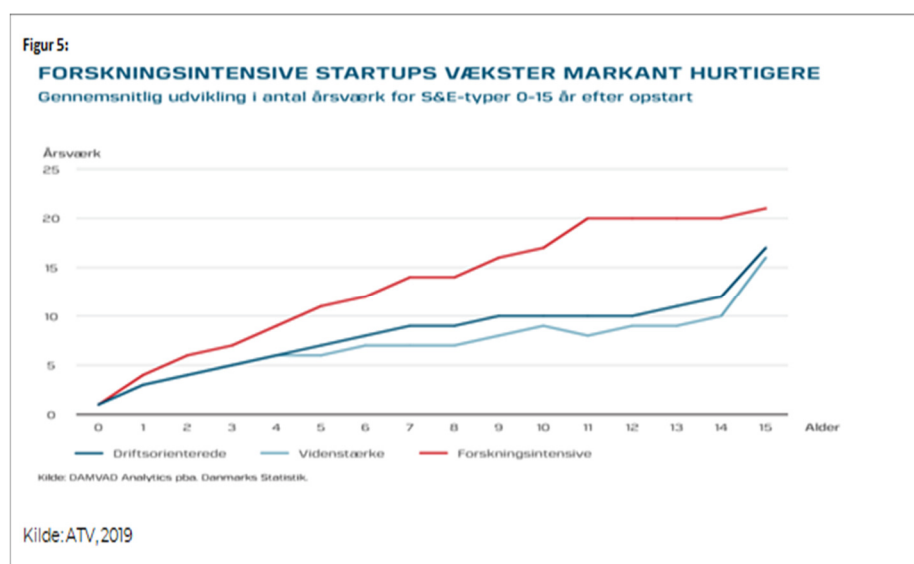
Det anbefales at:

- **Styrke muligheden for test- og udviklingsfaciliteter og specialistkompetencer hos GTS-institutterne, universiteterne og forsyningselskaber, og at det fortsat bliver understøttet af en passende finansiering:**
  - Etablere flere udviklingspladser hos GTS-institutterne og på universiteterne.
  - Lave en klippekortsmodel, hvor iværksættere og mindre virksomheder kan købe et antal timer til test og demonstration til en gunstig pris. Skala er afgørende. Og der er behov for at udvikle økosystemer med kritisk masse, der kan tiltrække både start-ups og investorer.

- Styrke finansiering til udviklingsprojekter og iværksættere blandt andet i Innovationsfonden (Fx Innobooster og Innofounder).
- Styrke demonstrationsprogrammer som EUDP, MUDP og GUDP – de har stor værdi for iværksætterne. Der kan eventuelt gøres mere for at understøtte iværksætterne ved projektansøgningerne. Fx er EUDP-virksomhederne relativt gamle sammenlignet med de afviste ansøgerevirksomheder.
- **Gøre det midlertidige FoU-fradrag på 130% permanent:** Folketinget har sikret et FoU-fradrag på 130 % i 2020-2022. Udviklingsaktiviteter med samarbejdspartnere kan også indgå i fradraget ud over fx egne lønudgifter. Det kan gavne iværksætternes adgang til og køb af test, hvis iværksætteren har økonomi til at fratrage udgiften. Det anbefales at gøre FoU-fradraget på 130% permanent efter 2022. Samtidig skal fradraget gøres attraktivt ved en mere klar præcedens for, hvilke typer af udgifter der kan fratragtes. [Det indgår i regeringsudspillet Danmark kan mere 1.](#)
-

4. Styrk iværksætterfødekæden fra universiteterne

Der er behov for, at vi bygger bro mellem højt specialiseret viden fra forskningsmiljøerne og iværksættere, der tilsammen kan skabe nye løsninger. Det er grundlæggende uheldigt, at den private forskning i Danmark udføres af færre og større virksomheder. De mindre virksomheder og iværksættere skal således have større incitamenter til at udføre forsknings- og udviklingsaktiviteter – enten selv eller i samarbejde med universiteterne.

Forskning betyder noget for bundlinjen og antal jobs. Også for de iværksættere, som bygger deres forretning på naturvidenskab og teknologi. Den typiske forskningsintensive S&E-virksomhed beskæftiger over 15 årsværk efter 9 år. På dette tidspunkt beskæftiger de øvrige S&E-virksomheder omkring 10 årsværk. Målt på både årsværk og omsætning har den typiske forskningsintensive virksomhed en større

vækst i løbet af de første 10 leveår end den typiske driftsorienterede og vidensstærke virksomhed⁴.

Erfaringerne med forsknings-samarbejde er dog noget blandet afhængigt af, hvilken iværksætter, investor eller forsker der spørges, eller hvilket universitet der samarbejdes med. Samarbejdet gribes meget forskelligt an.

Der er behov for at styrke rammerne for de iværksættere, som starter op på baggrund af et forskningsresultat på universiteterne. Der opstår opfindelser og kommercialiseringsmuligheder i større offentlige forskningsprojekter som fx i de grønne missioner i regi af Innovationsfonden. Men i dag kan markedsmodning ikke i udgangspunktet finansieres inden for rammerne af et traditionelt forskningsprojekt. Og potentialet er der ifølge IDAs universitetsansatte medlemmer. Det er 5 % af de adspurgte forskere, der har kommercialiseret deres egne resultater eller startet egen virksomhed med udgangspunkt i deres forskningsresultater. Der er derudover 15 %, der har overvejet det. 6 % har drøftet deres overvejelser med universitetet, og 9 % har overvejet det uden at drøfte det med universitetet.

I iværksætter- og investormiljøet opleves det, at universiteterne griber IPR-retighederne forskelligt an. Private investorer kan afholde sig fra at investere i iværksættere, hvis et universitet er medejer i virksomheden gennem et patent eller licens, da det indimellem opleves for besværligt. Omvendt kan der være helt legitime årsager til, at et universitet beskytter en opfindelse, fx hvis et salg af et patent i værste fald kan medføre nedlukning af et helt forskningsfelt på universitet. Der bør dog kunne findes en bedre og mere standardiseret model for tech-trans-service på tværs af universiteterne, end der findes i dag.

I nogle år er resultaterne stagneret mht. opfindelser, spin-out, patenter m.m. Der kan derfor være behov for at tænke helt nyt – fx at hver forskningspulje/fond kan få en fleksibel markedsmodningspulje tilknyttet, der kan søges hurtigt/supplere det oprindelige forskningsbudget, da man ikke kan forudsige markedspotentialet fra starten af et forskningsforløb.

Universiteter får grundlæggende penge gennem tilskud for antal studerende og basisforskningsmidler. Det tredje ben på universiteterne – som omhandler kommercialisering og videnspredning af forskningsresultater, innovation og understøtte iværksætteri blandt forskere og studerende – bliver grundlæggende ikke finansieret i dag. Universiteterne skal løbende søge om nye projektmidler i den sammenhæng. Hvis Danmark for alvor vil løfte dette område, så vi får flere vidensbaserede iværksættere med baggrund i den offentlige forskning, kræver det et væsentligt selvstændigt økonomisk løft til universiteternes såkaldte tredje ben. Det vil blandt andet være med til at sende et kraftigt signal om, at der også er karriereveje for universitetsansatte mht. at lave erhvervssamarbejde og rådgive iværksættere. Området har der igennem egne basispenge til at ansætte og frikøbe forskere en til flere dage om ugen, til at samarbejde med virksomheder og derigennem skabe rollemodeller i universitetsmiljøet. Samtidig bringes ny viden fra erhvervslivet med ind i undervisningen de resterende dage i løbet af ugen m.m.

Det anbefales at:

- **Løfte det tredje ben på universiteterne og Innovationsfonden med op til 10 % af det offentlige forskningsbudget svarende til 2 mia. kr. ekstra årligt:**
 Nye midler til vidensspredning, markedsmodning og iværksætteri skal fx bruges til:
  - En mere professionel kommercialisering og vidensspredning af de offentlige forskningsresultater, fx ved at:
    - Se på mulighederne for en forenkling af transaktionsomkostningerne, når erhvervslivet og universiteterne skal indgå juridiske samarbejdsaftaler, licensaftaler og patenter. Både universiteterne og erhvervslivet skal som udgangspunkt have lavere transaktionsomkostninger. Det kan ske ved, at universiteterne på tværs udarbejder en mere ensartet og standardiseret aftale.
    - Etablere en hot-linje for iværksættere, som kan kontaktes inden samarbejdet med et universitet indledes.
    - Kortlægge, hvordan opfinderloven praktiseres i vore nabolande, og om det herhjemme giver anledning til ændringer i fortolkninger af opfinderloven og en mere ensartet praksis på tværs af universiteterne.
  - Understøtte stillingsstruktur på universiteterne, som udover klassiske akademiske dicipliner også belønner entrepreneurship og erfaring fra erhvervslivet.

5. Mere risikovillighed og tålmodighed – også i de danske offentlige kapitalfonde

Danmark har en række offentlige kapitalfonde, som sammen med private investorer investerer i iværksættere og mindre virksomheder. Det sidste nye skud på stammen er regeringens planer om en ny superfund gennem sammenlægning af Vækstfonden, EKF og Danmarks Grønne Investeringsfond.

I iværksætttermiljøet er der ros til flere eksisterende og tidligere programmer, som fungerede godt. Det er fx match-ordning, investorfradrag, Start up Chile-programmet, Innovationsfondens scale-up programmer, Innovationsmiljøer og Markedsmodningsfonden. Samtidig er Nordjysk Lånefond nævnt blandt iværksættere, som en fond med en fornuftig tilgang til at udlåne kapital.

Det er grundlæggende ikke kapital, der mangler for at understøtte iværksættere, som er teknisk og naturvidenskabelig funderet. Der mangler i højere grad en øget risikovillighed og tålmodighed fra de offentlige fondes side. Det gælder særligt over for de iværksættere, som bygger deres forretning på fysiske produkter, da de ofte er meget forskningstunge, og dermed har en lang udviklingshorisont. Det kan eksempelvis være iværksættere inden for det grønne område og biotek/sundhed. Men også andre teknologi- og naturvidenskabelige områder. I iværksætter- og investormiljøet opleves det indimellem, at de offentlige fonde – fx Vækstfonden – ikke er tålmodige og langsigtede nok i deres investeringsprofil, og fondene derved for hurtigt har fokus på afkast og et salg af iværksættervirksomheden til private investorer fra ind- og

udland. De tidligere Innovationsmiljøer, som er blevet lukket ned i forbindelse med erhvervsfremmereformen i 2018, blev oplevet mere tålmodige i sine investeringer end fx Vækstfonden opleves i dag.

Der opleves i iværksætttermiljøet at være forholdsvis mange penge til udvikling, men omvendt ikke til markedsmodning i de danske offentlige fonde. Markedsmodningsfonden som eksisterede tidligere, var en spiller på denne del af kapitalmarkedet. Men der er ikke nogen af de eksisterende offentlige fonde, som i samme grad udfylder dette hul i dag, særligt hvis produktet ikke rammer inden for de 3 grønne demonstrationsprogrammer EUDP, MUDP og GUDP.

Forum for genstart af dansk eksport peger på, at: "Der skal investeres mere i at udvikle fremtidens styrkepositioner, hvor grøn omstilling, et stærkt sundhedsvæsen og digitale løsninger er afgørende katalysatorer for en øget konkurrencekraft på den anden side af krisen". Det 14. klimapartnerskab påpeger også manglende risikovillighed fra de offentlige fonde inden for det grønne område: " At investere i ny grøn teknologi kan sammenlignes med investeringer i Life science, hvor der er behov for store, lange og risikovillige investeringer. Denne form for investeringer kræver, ligesom Life science, et specialiseret investeringsteam" og " Den primære barriere for investeringer i grønne iværksættere og startups er, at de typisk ikke passer ind i den klassiske venture-tankegang".

Oplevelsen af en form for "stop-go politik" i det offentlige fondsfinansieringslandskab er ikke en fremmed følelse i iværksætttermiljøet. Der skal bruges meget tid på ansøgninger til mindre beløb. Der kan med fordel kigges over grænsen til udlandet, hvor ordninger kan give et stort og langsigtet økonomisk boost til en iværksættervirksomhed gennem blandt andet private investeringer via investorfradrag, professionelle børser m.m. Det er fx i lande som England, Sverige og Israel. Samtidig er det problematisk, at store investorbeløb fra private investorer er udfordret i Danmark på grund af en forholdsvis høj aktiebeskatning.

Det anbefales at:

Sikre mere tålmodig risikovillig kapital til teknologi- og naturvidenskabstunge iværksættere:

Regeringen forslår i udspillet "Danmark kan mere 1", at etablerer Danmarks Investeringsfond – en ny stærk fond, som samler de tre eksisterende statsfonde Vækstfonden, EKF – Danmarks Eksportkredit og Danmarks Grønne Investeringsfond.

Den nye superfonds investeringsprofil skal i højere grad end i dag ramme teknologi- og naturvidenskabstunge iværksætteres langsigtede behov, og i mindre grad tænkes i overskud og videresalg på den korte og mellemlange bane. Det er fint, at de offentlige fonde har et særligt fokus på klimaudfordringerne, da det er særdeles vigtigt. Men det forudsætter, at der også er nok offentlig kapital til andre perspektivrige iværksættere på områder, som fx life science, bioteknologi samt fødevareteknologi.

- **Søge inspiration i udlandet:** Kig til England, Israel og Sverige for at få inspiration til at øge privatfinansiering til teknologiiværksættere. Det er nødvendigt for at fastholde denne type af iværksættere i Danmark.
- **Offentlige fonde forudbetaler tilskud:** Offentlige fonde, som primært udbetaler tilskud bagudrettet, bør ændre praksis til forudbetaling af hele eller dele af tilskuddet. Det vil hjælpe på iværksætteres likviditet.
- **Aktiebeskatningen nedsættes:** Det skal være mere attraktivt for private investorer at bruge opsparet kapital i iværksættere. De skattemæssige vilkår for aktier skal være konkurrencedygtige ift. nabolandene omkring os. **Det indgår i regeringsudspillet Danmark kan mere 1 – dog i form af øget aktiebeskatning.**
- **Forsætte med Investorfradrag og Iværksætterkonto:** Muligheden for Investorfradrag og Iværksætterkonto bør fortsætte i den nuværende form.

6. Større diversitet blandt de danske iværksættere

Erfaringerne fra blandt andet USA viser, at det er positivt med diversitet i iværksætttermiljøet. Danmark mister væsentlige økonomiske gevinster ved at for få kvinder starter egen virksomhed eller indgår i iværksætterteams med mænd. Danmark skal have alle iværksættertalenter i spil.

Kvindelige iværksættere bidrager til problemløsning på andre måder end deres mandlige iværksætterkollegaer. Flere internationale rapporter dokumenterer, at kvindelige iværksættere er lige så gode til at sikre den økonomiske bundlinje som mandlige iværksættere⁵. Diversitet i en virksomhed giver bedre beslutninger, mere innovation, bredere markedspotentiale og et bedre arbejdsmiljø⁶.

Der er over tre gange så mange mænd som kvinder med en teknisk og naturvidenskabelig baggrund, der er iværksættere. Kun 1,3 % af kvinderne med en teknisk og naturvidenskabelig baggrund er iværksættere. For mændene er 4,2 % iværksættere⁷. I 2013 blev 28 % af alle nye virksomheder i Danmark startet af kvinder. I 2018 var denne andel faldet med 2 procentpoint, hvilket betyder, at tre ud af fire iværksættervirksomheder blev stiftet af mænd i 2018⁸. Kun ca. 4 % af de danske kvinder er nye iværksættere i modsætning til OECD-gennemsnittet, som ligger på 9,2 %⁹.

En af de store udfordringer for kvindelige iværksættere er adgang til kapital. I USA opnår de kvindelige iværksættere mindre end 5 % af investerede dollars. I Danmark er det endnu værre, da kun 1 % af investeringerne til startups i 2019 gik til kvindelige iværksættere¹⁰. 4 % gik til et iværksætterteam med både mænd og kvinder. Samtidig er investeringerne til kvindelige iværksættere et mindre beløb end til de mandlige iværksættere. Det generelle billede i Norden er, at særligt Sverige og Danmark halter bagud i denne sammenhæng. Der er en væsentlig overvægt af mandlige investorer i 2019. Dette er gældende for både kønsfordelingen hos Business Angels (90 % mænd) samt partnere og Investment Managers i de danske venturefonde (87 % mænd)¹¹.

Det anbefales at:

- **Kortlægge diversitet i iværksætermiljøet:** Kig på forretningsmodeller, bedømmelsespaneler og kommunikationssprog i offentlige fonde og erhvervsfremmeaktører mhp. at se, om der er kønsmæssige bias og udfordringer ved uddeling af midler. Samtidig bør alle offentlige iværksættertilbud udarbejde kønsdata.

Yderligere information kontakt:

René Højmark
Chefkonsulent
Ingeniørforeningen, IDA
24341547/rth@ida.dk